

"Halbuki, hakikî lezzet ve muhabbet ve kemâl ve fazilet odur ki, gayrın tasavvuruna bina edilmesin, zâtında bulunsun ve bizzat bir hakikat-i mukarrere olsun..." cümlesini açıklar mısınız?

Gerçek lezzet zıddı ile bilinen lezzet değil, bizatihi lezzet olan lezzettir. Yani bir şey hiçbir zıddı olmadığı hâlde leziz olabiliyor ise, o şey hakiki lezzet oluyor. Ama bir zıt ya da başka bir lezzet ile anlaşılıyor ise, o lezzet eksik ve noksan lezzettir.

Mesela, sıcaklık nimeti soğukluk ile anlaşılır, yani sıcaklığın kıymetini soğukluk belirler; öyle ise sıcaklık bizatihi bir lezzet değil soğukluk ile kaim olan bir lezzettir.

Allah'ın sonsuz kemali, sonsuz cemali, sonsuz fazileti bizatihi kemal, cemel ve faziletlerdendir; yani başka bir şeyin yardımı ya da kıyası ile anlaşılacak güzellikler sınıfından değildir. Sıcak soğuk ile anlaşılır, ama Allah'ın cemalinin anlaşılması için başka bir araç başka bir kıyas başka bir tasavvur gerekmiyor. Çünkü İlahi güzellik öyle parlak ki kendini bizzat gösterir, yani başka araçların araya girmesine ihtiyaç kalmaz...